

HYVÄN KOHTELUN SUUNNITELMA

LASTENKOTI KETONIITY

2026

PÄIVITETTY

1/2020, 1/2021, 2/2022, 8/2023, 8/2024, 2/2025

Sisällys

Alkusanat	2
1. Lasten ikätasoinen itsemääräämisoikeus Ketoniityssä	3
2. Hyvä hoito, kasvatus ja huolenpito	4
3. Rajoitusten toteutus Ketoniityssä	6
4. Lastensuojelulain mukaiset rajoitustoimenpiteet	6
5. Kaikkien Ketoniityssä olevien lasten ja työntekijöiden turvallisuus rajoitusten käytön yhteydessä	10
6. Yleiset toimintatavat rajoitusten käytön jälkeen	10
7. Muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuuksien kertominen lapsille.....	11

Alkusanat

Jokaisella Ketoniityssä asuvalla lapsella on oikeus tulla kohdelluksi hyvin. Ketoniityssä lapsia ei kiusata, ei nöyrytetä eikä pelotella. Tähän suunnitelmaan on kuvattu asioita, joita Ketoniityn henkilökunta on pohtinut varmistukseksi, että jokaista lasta kohdellaan hyvin. Suunnitelmaan on myös liitetty sitaatteina lasten ajatuksia hyvästä kohtelusta.

Ketoniityn on tarkoitus olla turvallinen paikka kasvaa, ilmaista omia mielipiteitään, näyttää tunteitaan, olla rauhassa ja saada vaikuttaa omiin asioihin. Ketoniitty on samalla puolella lapsen kanssa.

” Hyvän kohtelun tunnistaa ystävällisyydestä ja siitä, että Ketoniityssä on vaan normaali olla.”

Tätä suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Päivityksen yhteydessä kuullaan Ketoniityyn sijoitettuja lapsia ja heille annetaan mahdollisuus osallistua suunnitelman tekemiseen. Valmis suunnitelma on nähtävissä yleisissä tiloissa ja tämän lisäksi se lähetetään lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Kun Ketoniityyn tulee uusi lapsi, käydään suunnitelma läpi yhdessä hänen kanssaan.

” Tiedän, että kohdellaan hyvin, koska multa kysytään mielipidettä.”

Tuuli ja aurinko

Tuuli ja aurinko kilpailivat, kumpi onnistuu riisumaan takin lapselta.

Tuuli totesi repivänsä takin lapsen päältä ja sai yrittää ensin.

Se puhkui ja puhisi kaikella voimallaan, mutta lapsi veti takin vain

tiiviimmin päällensä.

Oli auringon vuoro yrittää.

Aurinko paistoi ja lämmitti niin, että lopulta lapsi itse riisui takkinsa.

Aurinko voitti.

- Aisopos

1. Lasten ikätasoinen itsemääräämisoikeus Ketoniityssä

-Lapsen mielipide kuunnellaan ja pyritään huomioimaan ikätasoisesti häntä koskevissa asioissa

"Multa kysytään usein, että onko mulla kaikki hyvin."

"Haluan aikuisten auttavan minua ruoanlaiton ja kaupassakäynnin opettelussa."

-Säännölliset omaohjaajakeskustelut

"Saan lukea ennalta kuukausikoosteen ja osallistua niiden tekemiseen."

- Avoin keskusteluilmapiiri, jossa huomioidaan vuorovaikutuksen hoidollisuus sekä korjaavien vuorovaikutuskokemusten sekä ihmissuhteiden tarjoaminen lapsille.

"Haluan Ketoniityn aikuisten auttavan ja kuuntelevan minua jatkossa samoin kuin tähänkin asti."

- Ennakoitava arki (strukturoitu arki, viikkosuunnitelmat, rutiinit, ennalta tapahtumien kertaaminen, pysyvä henkilöstö, tutut sijaiset)

"Osallisuus tarkoittaa sitä, että saan vaikuttaa omiin asioihini."

- Lapsen tai nuoren asioita käsitellään ja ratkaistaan ensisijaisesti huomioiden lapsen etu

- Huomioidaan kehitystaso fyysisen iän sijaan

- Asetetaan turvalliset rajat

"Itsemääräämisoikeutta voisi lisätä kuuntelemalla lapsen omia toiveita peliaikojen suhteen."

- Toteutetaan oikeudenmukaisuuden periaatetta toimimalla yksilön tarpeita vastaavasti.

- Lapsella on aina halutessaan mahdollisuus olla yhteydessä omaan sosiaalityöntekijäänsä ja tähän myös kannustetaan.

-Lapset saavat päättää pukeutumisestaan, sisustuksestaan ja harrastuksistaan, kunhan toteutuksen voidaan katsoa olevan lapsen edun mukaista. Säänmukaiseen ja asialliseen pukeutumiseen ohjataan tarpeen mukaan. *"Saan ostaa vaatteita, joista itse tykkään."* *"Voidaan itse päättää käyttövarasta ja vaatetuksesta."* *"Omaa huonetta saa sisustaa."*

- Tehdään lisää sitä mikä toimii ja päinvastoin.

"Itsemääräämisoikeus tarkoittaa sitä, että on oikeus vaikuttaa joihinkin asioihin. Täällä voin vaikuttaa ainakin perusasioihin, esim. syökö."

"Itsemääräämisoikeutta voisi lisätä niin, että jos tekee jotain oikein, siitä voisi saada lisää oikeuksia."

2. Hyvä hoito, kasvatusta ja huolenpito

- Kunnioittava kohtaaminen ja ilmapiiri.
"Aikuiset täällä puhuu rauhallisesti eikä huuda."
- Kehut, kannustukset, tukeminen, myötätunto, kuunteleminen.
Tarvittaessa oman tilan antaminen.
"Kysytään mitä kuuluu/miten koulussa meni?"
"Oman tilan antaminen"
- Omaohjaajasuhde, joka nähdään terapeuttisena, korjaavana ihmissuhteena.
- Lapsen kanssa keskusteleminen. Ohjataan pois tilanteesta tai asiasta, joka aiheuttaa ei-toivottua käyttäytymistä. Mietitään toisenlaisia tilajärjestelyjä, jos esim. huoneen sijainnin muuttaminen rauhallisempaan paikkaan auttaa rauhoittumaan tms. Arvioidaan ja ennakoitetaan tilanteita, joissa voisi tulla lapselle tilanne, joka vaatisi rajoituksia.
- Uuden lapsen tullessa Ketoniittyy, asettuminen suunnitellaan yksilökohtaisesti eikä siihen automaattisesti liitetä rajoitustoimenpiteitä.
- Henkilökunnan riittävä määrä, osaaminen ja koulutus sekä täydennyskoulutus.
- Lapsilla on oikeus tavata sosiaalityöntekijänsä. Ketoniitty kirjaa tapaamiset asiakasraportteihin sisältäen maininnan siitä, onko tapaaminen ollut kahdenkeskinen.
- Nuorten kokoukset 1-2 kertaa kuukaudessa.
"Osallisuus on vaikuttamista yhteisissä asioissa."
"En oikein aina jaksa vaikuttaa omiin asioihin."
- Kaikkien nähtävillä on talon tavat ja päiväohjelma. Mahdollisista muutoksista keskustellaan yhdessä.

"Autetaan tarvittaessa esim. läksyjen kanssa."

"Ei tuomita virheistä."

"Ketoniityssä tehdään kotiruokaa."

"Hyvä kohtelu tarkoittaa, sitä että kysymyksiini vastataan." "Mennään yhdessä retkille"

"Toivoisin, että saisin kuunnella musiikkia niin kovaa kuin haluaisin."

"Tuetaan harrastuksissa"

"Haluaisin enemmän vapauksia ja vastuuta ikään nähden."

"Hyvää kohtelua voitaisiin parantaa siten, että kun oveen koputtaa, voisi odottaa vastausta tai kysyä saako tulla."

"Kotiintuloaika voisi olla myöhemmin."

"Vähemmän nalkutusta, enemmän asiaa!"

Ketoniityn tavat ja päiväohjelma

Aamu

Arkisin herätään koulun tai muun päivätoiminnan alkamisajankohdan mukaan. Lauantaisin ja sunnuntaisin herätään klo 10.00.

Ruoka

Lounas arkisin klo 12.00 ja viikonloppuisin klo 13.00. Välipala arkisin koulupäivän jälkeen alkaen klo 14 ja viikonloppuisin klo 15.00. Päivällinen klo 17.00 joka päivä. Iltapala arkisin ja sunnuntaisin klo 20.00 ja viikonloppuisin klo 21.00 (pe ja la).

Ruokatoiveita saa esittää ja ruoanlaittoon saa osallistua.

Jokainen huolehtii aterioilla omat jälkensä sekä astiansa koneeseen. Kädet pestään omissa vessoissa ennen ruokailua. Ruokailuissa annamme muille ruokarauhan. Puhelimia emme tuo ruokapöytään.

Kotiintuloajat

Arkisin ja sunnuntaisin klo 20.00. Perjantaisin ja lauantaisin klo 21.00. Poikkeukset aikatauluissa sovitaan erikseen. Viikonloppumenot, pidemmät menot ja niiden kellonajat suunnitellaan ja sovitaan yhdessä etukäteen.

Kavereiden kylään kutumisesta sovitaan erikseen ohjaajan kanssa ja ihan aina se ei välttämättä ole mahdollista.

Pelijat sovimme jokaisen kanssa erikseen.

Oma huone

Omassa huoneessa on mahdollisuus rauhaan ja yksinoloon. Nuoret eivät viettä aikaansa toistensa huoneissa. Jokainen huolehtii oman huoneesta siisteydestä. Siivous hoidetaan keskiviikkona. Viikonlopun talossa viettävät nuoret imuroivat oman huoneensa myös lauantaina.

Sauna ja pyykinpesu

Saunaa voi sovitusti ennen iltapalaa. Huomioithan, että sauna täytyy laittaa päälle viimeistään tunti ennen iltapalaa (arkisin klo 19.00, viikonloppuisin 20.00) Pyykkiä voi pestä klo 21.00 saakka. Jokainen huolehtii omasta pyykistä kuivaukseen saakka. Linavaatteiden pesusta huolehtivat ohjaajat.

Vähintään joka kuukausi on nuorten palaveri.

Perjantai on karkkipäivä. Toiveita saa esittää!

Viikonloppuisin tehdään seuraavan viikon viikkosuunnitelmat.

Ketoniityssä emme:

- käytä väkivaltaa ketään kohtaan
- käytä päihteitä
- kiusaa ketään

Ketoniityssä arvostamme :

- Asiallista keskustelua , kysymistä ja neuvottelua
- Omien mielipiteiden esittämistä
- Toisen auttamista
- Huumoria
- Hyvää kohtelua

3. Rajoitusten toteutus Ketoniityssä

Rajoituksista päättää Ketoniityn henkilökunta delegointisäännön mukaisessa järjestyksessä. Osan päätöksistä voi tehdä vain johtaja ja osan vain sosiaalityöntekijä. Useimmat päätökset kuitenkin voi tehdä muutkin työntekijät.

Rajoitustoimenpiteisiin ryhdytään aina vasta viimesijaisina keinoina ja silloin kun niiden arvioidaan olevan lapsen edun mukaisia ja välttämättömiä. Rajoitustoimenpiteistä päätetään aina lievimmän mahdollisen rajoituksen perusteella. Rajoitusta voidaan muuttaa tai se voidaan lakkauttaa aikaisemmin perusteissa tapahtuvien muutosten vuoksi.

Rajoitustoimenpiteitä ei tehdä ennalta minkään tapahtuman estämiseksi vaan ainoastaan jo tapahtuneiden seikkojen perusteella. Lapsen kanssa keskustellaan perusteista ensisijaisesti etukäteen ja selitetään tarve rajoitustoimenpiteelle.

Kaikkien rajoitustoimenpiteiden suhteen toimitaan hienovaraisuutta noudattaen.

”Täällä ei rangaista heti ensimmäisestä töppäyksestä.”

”Hyvä kohtelu Ketoniityssä on sitä, että kaikki kunnioittaa ja on hyviä toisille.”

”Rajoitukset voidaan välttää ainakin olemalla kunnolla ja käyttäytymällä.”

4. Lastensuojelulain mukaiset rajoitustoimenpiteet

Perus- ja ihmisoikeussäännösten mukaan rajoitusten käytön on perustuttava tarkasti määriteltuihin edellytyksiin. Rajoituksilla puututaan lapsen perus- ja ihmisoikeuksiin. Lastensuojelulain mukaisia rajoituksia ovat liikkumisvapauden rajoitus, yhteydenpidon rajoitus, aineiden ja esineiden haltuunotto, omaisuuden, tilojen ja lähetysten tarkastaminen, henkilönkatsastus, henkilöntarkastus, eristäminen, kiinnipitäminen, luvatta laitoksesta poistuneen nuoren palauttaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen. Ketoniityssä ei ole mahdollista toteuttaa eristämistä, joten emme tee eristämispäätöksiä.

Rajoitus ei ole rangaistus, vaan sen tarkoitus on turvata ja suojella lasta ja/tai hänen lähiympäristöään. Rajoituksista saa lisätietoa kaikilta työntekijöiltä. Lapsilla on myös halutessaan mahdollisuus olla yhteydessä omaan sosiaalityöntekijään rajoituksia koskevissa asioissa. Lastensuojelulain mukaisia rajoituksia voidaan kohdistaa ainoastaan kiireellisesti sijoitettuun, huostaanotettuun tai hallinto-oikeuden väliaikais määräyksellä sijoitettuun lapseen.

Rajoituksia saadaan käyttää vain, jos

- rajoitus on lapsen edun mukainen
- rajoitus on oikeassa suhteessa lapsen ikään ja kehitystasoon nähden
- rajoitus on lapsen hoidon ja huolenpidon tai sijaishuollon tarkoituksen toteuttamisen kannalta perusteltu ja sopiva
- rajoituksen käyttäminen on välttämätöntä lapsen oman tai muiden henkilöiden terveyden vakavan vaarantumisen vuoksi, ruumiillisen koskemattomuuden turvaamiseksi tai merkittävän omaisuusvahingon ehkäisemiseksi
 - edellä mainitun estämättä yhteydenpitoa voidaan rajoittaa, jos lapsi itse vastustaa yhteydenpitoa
- rajoitus on oikeassa suhteessa suojeltavaan etuun nähden
- lapsen mielipide rajoituksesta on selvitetty lastensuojelulain 20 §:n mukaisesti, ellei se ole ilmeisen mahdotonta tai vaaranna merkittävästi rajoituksen tarkoitusta
- muut, lievemmät keinot eivät ole tilanteeseen soveltuvia.

Seuraavilla sivuilla on kerrottu Ketoniityssä käytettävistä rajoitustoimenpiteistä.

Liikkumisvapauden rajoittaminen

Liikkumisvapauden rajoittaminen tarkoittaa sitä, että lapselle asetetaan määräajaksi kiello poistua laitoksen alueelta. Rajoitusta asettaessa rajoitustoimenpiteen tekijä arvioi, että se on lapsen huollon kannalta välttämätöntä ja lapsen edun mukaista. Rajoituksen asettamisen syy voi olla esim. päihteidenkäyttö, rikolliset teot tai muu sellainen käytös, joka on haitallista tai vaarallista lapselle (esim. itsetuhoisuus, karkailu).

Liikkumisvapauden rajoittamisen tarkoituksena on lapsen vahingollisen käyttäytymisen estäminen. Liikkumisvapauden rajoituksen perusteet käydään lapsen kanssa läpi jo heti rajoituksen alussa. Rajoitustoimenpiteellä pyritään mahdollistamaan kokonaisvaltainen hoito sekä hyvinvoinnin seuranta, hoidon oikea-aikainen toteutuminen ja toipuminen.

Liikkumisvapauden rajoittamisen tavoitteena on, että lapsi poistuu päätöksessä määritellyltä alueelta vain yhdessä lastenkodin työntekijän kanssa. Liikkumisvapauden rajoitukseen voidaan tehdä joskus erityisiä ehtoja, jotka kertovat tarkemmin minkälaista liikkumista rajoitus koskee ja kenen kanssa lapsi saa liikkua.

Liikkumisvapauden rajoituspäätökseen merkitään aina alku- ja loppuaika. Jos tilanne helpottuu, liikkumisvapauden rajoitus voidaan lopettaa jo suunniteltua aiemmin. Lapsen koulunkäynti, harrastustoiminta, retkelle osallistuminen tai muu vastaava toiminta tulee mahdollisuuksien mukaan pyrkiä turvaamaan.

Kiinnipitäminen

Tilanteessa, jossa lapsi uhkaavalla, hyökkävällä tai aggressiivisella käyttäytymisellään todennäköisesti vahingoittaisi itseään, muita tai omaisuutta voi Ketoniityn johtaja tai ohjaaja lapsen rauhoittamiseksi pitää kiinni lapsesta. Kiinnipitämisen on oltava luonteeltaan hoidollista ja ennen kiinnipitoa yritetään tilanne aina ratkaista muilla tavoilla, esimerkiksi puhumalla.

Kiinnipitäminen voi myös sisältää lapsen siirtämisen. Kiinnipitämisellä tarkoitetaan pelkästään lapsen fyysistä kiinnipitämistä, minkäänlaisten välineiden käyttö kiinnipitämisen yhteydessä ei ole sallittua. Ketoniityn ohjaajat ovat saaneet koulutusta

turvallisiin kiinnipitoihin (MAPA-koulutus). Kiinnipitäminen lopetetaan heti, kun se ei enää ole välttämätöntä.

Kiinnipitämisellä voidaan estää lasta vahingoittamasta itseään sekä suojella laitoksen muita lapsia ja henkilökuntaa. Omaisuuden suojelemisen kohdalla kyse tulee olla omaisuuden merkittävästä vahingoittumisriskistä.

Henkilöntarkastus

Henkilöntarkastus tarkoittaa esimerkiksi vaatteiden tutkimista sekä taskujen tai laukun tarkastamista ja tyhjentämistä. Henkilöntarkastus voidaan suorittaa, jos laitoksen henkilökunnalla on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on vaatteissaan tai hallussaan päihtymistarkoitukseen käytettäviä aineita tai päihteiden käyttöön tarkoitettuja välineitä tai esineitä, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen. Henkilöntarkastus tehdään etsittävänä olevan omaisuuden löytämiseksi. Tarkastuksen voi tehdä Ketoniityn johtaja tai ohjaaja ja siinä pitää aina olla läsnä 2 aikuista. Henkilöntarkastukseen ei voi pakottaa eikä sen tekemiseksi lasta saa pitää kiinni.

Henkilönkatsastus

Henkilönkatsastus tarkoittaa puhalluskokeen, virtsa-, veri-, hius- tai sylkinäytteen ottamista lapselta. Ketoniityssä henkilönkatsastus toteutetaan virtsanäytteenä ja siitä otetaan huumeeseula. Henkilönkatsastuksen suorittamisen edellytyksenä on, että laitoksella on perusteltua syytä epäillä, että lapsi on käyttänyt päihdyttäviä aineita (yleensä huumausaineita). Henkilönkatsastuksen suorittaminen tulee tapahtua aina erittäin suurta hienovaraisuutta noudattaen ja lapsen fyysistä koskemattomuutta, ihmisarvoa ja sukupuoli-identiteettiä ja yksityisyyttä kunnioittaen.

Mikäli henkilönkatsastuksen toimittaa muu kuin terveydenhuollon ammattihenkilö, on läsnä oltava myös toinen ohjaaja. Katsastusta ei saa toimittaa eikä siinä olla läsnä lapsen kanssa eri sukupuolta oleva henkilö, jollei kyseessä ole terveydenhuollon ammattihenkilö. Henkilönkatsastuksen suorittava ja läsnä oleva henkilö voi kuitenkin olla eri sukupuolta kuin lapsi, jos toimenpiteen suorittaminen välittömästi on välttämätöntä lapsen tai toisen henkilön turvallisuuden varmistamiseksi.

Omaisuuden, lähetysten tarkastaminen. Lähetysten luovuttamatta jättäminen

Joskus lapsen omaisuus, lähetykset tai huone voidaan joutua tarkistamaan, jos epäillään, että lapsella on hallussaan kiellettyjä aineita tai esineitä, tai huoneesta etsitään tietoja esim. lapsen olinpaikasta. Lapsen tulee olla paikalla, kun hänen huonettaan ja omaisuuttaan tarkastetaan. Poikkeus tilanteissa huone voidaan tarkastaa ilman lapsen läsnäoloa, jos huoneesta etsitään tietoa lapsen sen hetkisestä olinpaikasta.

Samoilla perusteilla voidaan tarkastaa lapselle tulleen kirjeen, lähetysten, viestin tms. sisältö niin, että henkilökohtaista viestiä ei lueta. Jos lapsen huone tai omaisuutta tarkastetaan, lapselle pitää aina selittää tarkastuksen syy.

Sosiaalityöntekijä voi päättää, että lapselle ei ollenkaan anneta hänelle saapunutta viestiä tai lähetystä, jos se voisi vakavasti vaarantaa lapsen tai toisen henkilön terveyttä, turvallisuutta tai kehitystä. Tuolloin sosiaalityöntekijällä on lupa lukea kirje tai muu luottamuksellinen viesti.

Aineiden ja esineiden haltuunotto

Lastensuojelulaki velvoittaa Ketoniityn ohjaajia ottamaan lapsen hallussa olevat päihteet ja niiden käyttöön tarkoitettut välineet laitoksen haltuun. Haltuun on otettava

myös kaikki sellaiset lapsella olevat aineet ja esineet, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen. Tällaisia esineitä voivat olla erilaiset terä- tai lyömäaseet tai heittämiseen soveltuvat esineet. Mitkä tahansa esineet, esimerkiksi liima, sakset, puukko, veitsi, vaijeri, pesäpallomaila tai tikat, voidaan kuitenkin ottaa haltuun, mikäli ne on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen.

Myös tupakkatuotteet voidaan ottaa alaikäiseltä haltuun lastensuojelulaitoksessa. Aseet ja huumausaineet luovutetaan poliisille. Haltuun otettu omaisuus on sijaishuollon päättyessä palautettava lapselle, poikkeuksena esimerkiksi alkoholi, huumeet ja ampuma-aseet.

Myös lapsen oma puhelin tai oma tietokone voidaan joutua ottamaan Ketoniityn haltuun, jos esimerkiksi epäillä lapsen niiden avulla esim. tilaavan huumeita, suunnittelevan karkumatkaa tai osallistuvan/suunnittelevan tai jatkavan jonkinlaista rikollista toimintaa. Joskus omalla puhelimella pidetään yhteyttä haitalliseen kaveripiiriin. Vaikka lapsen puhelin olisi otettu haltuun, lapsi saa silti pitää yhteyttä läheisiinsä Ketoniityn nuorten puhelimesta, ellei lisäksi ole tehty päätöstä yhteydenpidon rajoittamisesta. Yön ajan lapsen puhelin voidaan pitää Ketoniityn hallussa, jos sen käyttö yön aikana vaarantaisi lapsen koulunkäyntiä tai mielenterveyttä, kasvua tai kehitystä.

Yhteydenpidon rajoittaminen

Lastensuojelulaitoksella on velvollisuus edistää lapsen ja hänen perheensä ja muiden lapselle tärkeiden ihmisten yhteydenpitoa sijaishuollon aikana. Yhteydenpidon rajoituksella pyritään välttämään lapsen yhteydenpito lapsen kannalta vahingollisiin verkostoihin esimerkiksi silloin kun yhteydenpito olisi lapselle jollain tavalla haitallista tai vaarallista, eikä muita keinoja lapsen hoidon ja kasvatuksen turvaamiseen ole. Poikkeustilanteissa voidaan rajoittaa lapsen yhteydenpitoa omiin vanhempiinsa tai muihin läheisiin. Myös tapaamisia voidaan rajoittaa ja joskus joudutaan lukemaan, tarkastamaan tai ottamaan pois lapsen lähettämä tai saama kirje, viesti tai muu lähetys.

Yhteydenpitoa tiettyihin henkilöihin voidaan rajoittaa täydellisesti tai rajatuin ehdoin esim. tiettyinä päivinä tai vuorokaudenaikoina. Joskus rajoitetaan vaikkapa puheluiden kesto tai sitä, että ohjaaja kuuntelee puheluita samassa huoneessa oleskellen.

Ketoniityn johtaja voi päättää lyhytaikaisesta, enintään 30 vrk kestävästä yhteydenpidon rajoittamisesta. Pidemmästä yhteydenpidon rajoituksesta päättää aina johtava sosiaalityöntekijä tai hänen määräämänsä muu viranhaltija.

Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen (69 a §)

Jos lapsi on poistunut Ketoniitystä luvattomasti tai ei palaa sovitusti luvallisen poistumisen jälkeen, on Ketoniityn ohjaajien viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin lapsen etsimiseksi ja palauttamiseksi takaisin Ketoniityyn. Vastuu lapsen etsinnöistä on aina sijaishuoltopaikalla. Lapsen luvattomasta poissaolosta ilmoitetaan viipymättä lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle tai virka-ajan ulkopuolella sosiaali- ja kriisipäivystykseen. Ketoniityn ohjaajat miettivät tapauskohtaisesti, mistä lasta olisi syytä etsiä, kuka mahdollisesti tietäisi, missä lapsi on, ja miten hänen kuljetuksensa takaisin laitokseen olisi syytä järjestää, kun hänet on löydetty. Lapsen olinpaikan selvittyä Ketoniityn ohjaajat ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijä sopivat yhteistyössä lapsen kuljettamisesta takaisin laitokseen, ellei lapsi palaa laitokseen vapaaehtoisesti.

Lapsen palauttamisesta ja siihen liittyvästä kuljettamisesta ja sen turvallisesta järjestämisestä päättää lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Kiireellisissä tilanteissa lapsen palauttamisesta ja siihen liittyvästä kuljettamisesta ja sen turvallisesta järjestämisestä päättää Ketoniityn johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Lapsen kuljettamisen aikana lasta

kuljettava henkilö saa kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi pitää lasta lyhytaikaisesti kiinni kuljetukseen käytettävässä autossa, jos lapsi sekavan tai uhkaavan käyttäytymisensä perusteella todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita ja kiinnipitäminen on lapsen oman tai toisen henkilön hengen, terveiden tai turvallisuuden välittömän vaarantumisen vuoksi välttämätöntä.

5. Kaikkien Ketoniityssä olevien lasten ja työntekijöiden turvallisuus rajoitusten käytön yhteydessä

- Ennakointi: Tehdään jatkuvaa riskien arviointia henkilöstön kesken.
- Mikäli turvallisuuden vaarantumisen riskitaso on koholla, lisätään henkilöstöresursseja väliaikaisesti.
- Henkilökunnalle järjestetään täydennyskoulutusta tarpeen mukaan.
- Henkilöturvapainike on käytössä. Sen avulla on mahdollista hälyttää paikalle vartija tai poliisi ja vartija.
- Huomioidaan hienovaraisuus lapsen oikeuksia rajoitettaessa. Ei nolata. Ei toimita koskaan mielivaltaisesti. Kunnioitetaan toista ihmistä.
- Turvallisuuden tunteen lisääminen rajoitustoimenpiteistä etukäteen kertomalla sekä käymällä tilanteita jälkikäteen läpi. Avoimen ilmapiirin kulttuuri.
- Työntekijät eivät tee asioista periaatteellisia. Työntekijän vastuulla on vuorovaikutustilanteissa pyrkiä lapsen kanssa samalle puolelle ja pyrkiä välttämään vastakkainasettelua. Tavoitellaan erimielisyystilanteissakin ratkaisuita, jotka mahdollistavat, että lapsella on mahdollisuus perääntyä kasvonsa säilyttäen. Ei koskaan nolata, ei nöyrytetä.

”Hyvä kohtelu tarkoittaa Ketoniityssä turvaa ja väkivallattomuutta.”

”Ketoniityssä hyvä kohtelu näkyy huolehtimisena nuoren paluusta esim. taksimatka maksetaan, jos muuta kyytiä ei ole.”

6. Yleiset toimintatavat rajoitusten käytön jälkeen

- Tapahtumista keskustellaan kaikkien paikalla olijoiden kanssa tarvittaessa tilanteen mukaan jälkikäteen, mikäli tilanteeseen on liittynyt jotain poikkeuksellista tai muissa lapsissa huolta herättävää kuitenkin vaitiolovelvollisuus huomioiden.
- Asiakirjahallinta: Asianosaiset saavat kukin omat kappaleensa sekä valitusohjeen muutoksenhakukelpoisista rajoituksista. Lapset saavat

arkistoida oman kappaleensa omaan kansioonsa, omaan huoneeseensa.

- Lapsen kanssa käydään rajoituspäätös läpi ja kerrotaan valitusoikeudesta. Lasta autetaan valituksen tekemisessä, mikäli hän niin haluaa
- Asianmukaiset tiedoksiannot annetaan kaikille asianosaisille. Kopio päätöksestä lähetetään myös aina vastuusosiaalityöntekijälle. Tiedoksisaannit arkistoidaan. Valitusoikeus on 30 vuorokautta ja se alkaa tiedoksisaantipäivästä.
- Tarvittaessa asiakassuunnitelman, hoito- ja kasvatussuunnitelman sekä lapsen tarvitsemien palvelujen tarpeen päivitys
- Rajoituksen arviointi yhdessä lapsen kanssa.
- Rajoituksista informoidaan tilanteen mukaan joko välittömästi tai seuraavan kuulumissoiton/kuukausikoosteen yhteydessä myös sosiaalityöntekijää. Jatkuvien rajoitusten kohdalla käydään sosiaalityöntekijän kanssa läpi mahdollisia lisätukitoimia.

”Aikuiset voivat enemmän auttaa selittämällä, miksi jokin ei voi toteutua. Yleensä Ketoniityssä selitetään.”

”Ollaan läsnä tilanteissa.”

7. Muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuuksien kertominen lapsille

Kerrotaan valitusoikeudesta rajoituspäätöstä läpi käytäessä. Erityisesti tähän kiinnitetään huomiota tilanteissa, joissa lapsi vastustaa päätöstä. Lisäksi annetaan aina kirjallisena valitusohje ja –osoite, jotka asiakastietojärjestelmä Nappulan rajoituspäätöspohjissa on automaattisesti, jotta lapsi voi palata niihin myös itseksensä jälkikäteen. Lapsilla on omien asiakirjojensa kansiot itsellään näitä varten.

Jokaiselle annetaan yhteystietolomake ja sitä suositellaan säilytettäväksi omassa huoneessa, omassa kansiossa. Se sisältää vastuusosiaalityöntekijän ja sosiaaliasiavastaavan yhteystiedot sekä lyhyen kuvauksen lapsen oikeudesta hyvään kohteluun ja mahdollisuudesta olla em. tahoihin tai Ketoniityn johtajaan yhteydessä, mikäli kokee, että ei ole tullut hyvin kohdelluksi.

Jos lapsi haluaa valittaa hallinto-oikeuteen päätöksestä, ohjaajat auttavat häntä valituksen tekemisessä.

APUKYSYMYKSIÄ HYVÄÄN KOHTELUUN LIITTYVÄN KESKUSTELUN JA POHDINNAN TUEKSI LASTEN KANSSA (vuosittainen keskustelu, josta tehdään yhteenveto suunnitelmaan). Omaohjaajat käyvät lasten kanssa kahden kesken keskustelun näiden apukysymysten pohjalta.

1. Mitä hyvä kohtelu Ketoniityssä mielestäsi tarkoittaa? Mistä tiedät tulleesi hyvin kohdelluksi?
2. Kuinka hyvää kohtelua Ketoniityssä voitaisiin parantaa?
3. Miten haluaisit Ketoniityn aikuisten kohtelevan ja auttavan sinua?
4. Mitä mielestäsi tarkoittaa itsemääräämisoikeus? Mistä saat päättää? Kuinka sitä voisi lisätä?
5. Mitä mielestäsi tarkoittaa osallisuus? Saatko vaikuttaa omiin asioihisi? Kuinka sitä voisi lisätä?

Hyvän kohtelun puu Ketoniityn yläkerran oleskeluhuoneessa.